

Стислий виклад рішення від 11 липня 2019 року

У лютому 1999 року працівники міліції затримали заявника, ідентифікувавши його як члена банди, що протягом 1995—1999 років вчинила низку тяжких злочинів. Протягом слідства як у присутності захисника, так і без нього, заявник надавав зізнавальні показання, згодом підтвердивши їх у судовому засіданні, при цьому поскаржившись на жорстоке поводження працівників міліції у лютому 1999 року.

У серпні 2001 року апеляційний суд, вказавши на необґрунтованість тверджень заявника про надання ним зізнавальних показань під тиском, визнав його винним та обрав покарання у виді довічного позбавлення волі. Заявник клопотав до апеляційного суду про заміну захисника, однак його клопотання не було задоволено.

У грудні 2001 року заявник оскаржив рішення апеляційного суду до Верховного Суду України, поскаржився на порушення його права на захист та висунув при цьому низку інших скарг. У серпні 2004 року Верховний Суд України залишив вирок без змін, не встановивши щодо решти скарг заявника порушень норм матеріального або процесуального права.

У 2005 році заявника перевели зі слідчого ізолятора до Бердичівської виправної колонії № 70, в якій він продовжує відбувати своє покарання.

До Європейського суду з прав людини (далі — Європейський суд) заявник скаржився за статтею 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) на жорстоке поводження працівників міліції та неналежні побутові умови тримання під вартою у виправній колонії; за пунктом 1 у поєднанні з підпунктами «b» і «c» пункту 3 статті 6 Конвенції на ненадання йому безоплатної правової допомоги для підготовки касаційної скарги; за статтею 8 Конвенції на перехоплення та перегляд адміністрацією виправної колонії його кореспонденції та обмеження побачень з родичами під час тримання під вартою після засудження; за статтею 13 Конвенції на відсутність ефективного національного засобу юридичного захисту у зв'язку з його скаргами за статтями 3 та 8 Конвенції та за статтею 34 Конвенції на перешкодження його праву на подання заяви до Європейського суду. Заявник висунув низку інших скарг.

Розглянувши скарги заявника за статтею 3 Конвенції на неналежні умови тримання його під вартою у виправній колонії, Європейський суд, посилаючись на свою практику у попередніх рішеннях проти України, констатував порушення статті 3 Конвенції.

Європейський суд також констатував порушення пункту 1 та підпункту «c» пункту 3 статті 6 Конвенції, зазначивши, що він уже встановлював порушення цих положень Конвенції у справах проти України у зв'язку з відсутністю у заявників можливості отримати безоплатну правову допомогу на стадії оскарження у кримінальному провадженні.

Розглянувши скарги заявника за статтею 13 Конвенції, Європейський суд, посилаючись на свою попередню практику у справах проти України, констатував порушення у зв'язку з відсутністю ефективного національного засобу юридичного захисту щодо скарг заявника на умови тримання під вартою.

Щодо скарг заявника за пунктом 1 статті 6 Конвенції у поєднанні з підпунктом «b» пункту 3 статті 6 Конвенції, статтями 8, 34 та 13 Конвенції, Європейський суд зазначив, що він розглянув основні юридичні питання, порушені у заяві, тому немає необхідності у винесенні окремого рішення щодо цих скарг.

Стосовно решти скарг заявника за статтею 3 Конвенції, зокрема на жорстоке поводження працівників міліції, за підпунктом «c» пункту 1 та пунктом 3 статті 5 Конвенції, пунктами 1, 2 і підпунктом «d» пункту 3 статті 6 Конвенції, статтями 7, 8, 10 і 13 Конвенції та статтею 1 Першого протоколу до Конвенції Європейський суд з огляду на наявні у нього документи та належність оскаржуваних питань до сфери його компетенції, дійшов висновку, що ці питання не виявляють жодних ознак порушення прав і свобод, гарантованих Конвенцією та протоколами до неї, та відхилив цю частину заяви відповідно до підпункту «a» пункту 3 та пункту 4 статті 35 Конвенції як явно необґрунтовану.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. *Оголошує* прийнятими скарги заявника за статтею 3 Конвенції щодо умов тримання його під вартою у виправній колонії № 70, за пунктом 1 та підпунктом «c» пункту 3 статті 6 Конвенції на відсутність у нього можливості отримати безоплатну правову допомогу під час провадження у Верховному Суді України та за статтею 13 Конвенції на відсутність ефективного засобу юридичного захисту щодо зазначених скарг за статтею 3 Конвенції;

2. *Постановляє*, що немає необхідності розглядати скарги заявника за пунктом 1 статті 6 Конвенції у поєднанні з підпунктом «b» пункту 3 статті 6 Конвенції на ненадання йому належного часу та можливостей для підготовки свого захисту під час провадження у Верховному Суді України; за пунктом 8 Конвенції на обмеження побачень з родичами під час тримання його під вартою після засудження; за статтями 8 і 34 Конвенції на перехоплення та перегляд його кореспонденції адміністрацією виправної колонії; головним чином, за статтею 13 Конвенції на відсутність ефективного національного засобу юридичного захисту щодо його скарг за статтею 8 Конвенції; та за статтею 34 Конвенції на неможливість отримати та зберігати копії певних документів із матеріалів справи, що розглядалась на національному рівні;

3. *Оголошує* решту скарг у заяві — неприйнятними;

4. *Постановляє*, що було порушено статтю 3 Конвенції;

5. *Постановляє*, що було порушено пункт 1 та підпункт «c» пункту 3 статті 6 Конвенції;

6. *Постановляє*, що було порушено статтю 13 Конвенції;

7. *Постановляє*, що:

(a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявнику 16 000 (шістнадцять тисяч) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватись, в якості відшкодування моральної шкоди; ця сума має бути конвертована у національну валюту держави-відповідача;

(b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти.»